

‘De advocatuur zit in een introspectieve fase’

De jonge advocaat Stephan Sluiter had een visioen: de advocatuur is ten grave gedragen omdat zij niet kan concurreren met andere beroepsgroepen. Maar er is hoop, constateert Sluiter in zijn winnende essay over de toekomst van de advocatuur.

Tekst: Michel Knapen

Hij is koud advocaat-stagiaire af en constateert al in een essay dat de advocatuur niet bepaald een ‘verpletterende indruk’ op hem maakt. Stephan Sluiter moet er zelf om lachen: ‘Dat is prikkelend bedoeld.’ Maar het opstel dat hij onlangs schreef en waarmee hij een essaywedstrijd van de Nederlandse Orde van Advocaten won, heeft ook een serieuze kant. De advocatuur zal zich moeten aanpassen aan een veranderende markt, anders wordt ze links en rechts ingehaald door bedrijfsjuristen, consultants, rechtsbijstandsverzekeraars en ICT’ers.

Prikkelende boodschap

De 28-jarige Sluiter werkt op de sectie ‘mededinging & overheid’ bij Loyens & Loeff in Rotterdam en voelde zich uitgedaagd door de oproep van de Orde om een essay te schrijven over de toekomst van de advocatuur.

In het dickensiaans gelaagde wordt Stephan ‘Scrooge’ Sluiter op kerstnacht bezocht door de geest van de algemeen deken. Die neemt hem mee naar een uitvaartcentrum, waar net de laatste advocaat wordt gecremeerd. De advocatuur in haar huidige vorm is dood, is Sluiters ‘prikkelend’ bedoelde boodschap. Maar het is slechts een nachtmerrie, want er is hoop. Hoop, als de advocatuur zich aanpast, door goed te kijken naar andere beroepsgroepen.

Uitdagingen

‘De advocatuur zit in een introspectieve fase,’ zegt Sluiter. De laatste jaren zijn er enkele grote onderzoeksrapporten gepubliceerd, over het toezicht op de balie, de

‘Ik benoem in mijn essay geen nieuwe problemen, maar ik heb geprobeerd ze op een originele manier voor het voetlicht te brengen’

opleidingseisen en de reorganisatie van de advocatenorde. ‘Heel nuttig, maar het doet onvoldoende recht aan andere uitdagingen waarvoor de advocatuur staat. Ik benoem in mijn essay geen nieuwe problemen, maar ik heb geprobeerd ze op een originele manier voor het voetlicht te brengen.’

Sluiter noemt als voorbeeld de kritiek dat burgers en (in mindere mate) bedrijven nauwelijks zicht hebben op de kwaliteit van het werk van hun advocaat. ‘Wat is een goede advocaat? Wat is een mindere? Er zijn initiatieven om namen te publiceren van advocaten die tuchtrechtelijk zijn veroordeeld. Maar dat lost het probleem niet op. Een kleine groep wordt dan zwaar getroffen, maar over de meeste advocaten weet je als burger dan nog niets.’ De Orde zou aan dit kwaliteitsaspect meer aandacht kunnen besteden, vindt Sluiter.

Daarnaast stelt de markt aanvullende inhoudelijke eisen aan advocaten. De klassieke juridische scholing volstaat niet meer. Zo moeten advocaten de achtergrond van cliënten volledig doorgronden, grote overnames coördineren en kantoorgenoten aansturen. ‘Tijdens de advocatenopleiding zou bijvoorbeeld meer aandacht mogen worden besteed aan managementvraag-

stukken. Op die manier kunnen advocaten blijven concurreren met andere beroepsgroepen, zoals consultants.’

Declarabele uren

Een derde aspect wat Sluiter in zijn jonge carrière als advocaat is opgevallen zijn de tarieven. De ‘laatste advocaat’ die in zijn droom ten grave wordt gedragen, bleef tot zijn heengaan memoranda op de fax zetten, voor 400 euro per uur. Sluiter: ‘Het idee van de declarabele uren is ontstaan rond 1920 bij advocatenkantoor Hale & Dorr uit Boston. In de advocatuur is er in de laatste eeuw op dat gebied nauwelijks iets veranderd. Er zijn zeker hoopgevende initiatieven, maar we zijn op dit punt een wat behoudende beroepsgroep.’

Tot slot voorziet Sluiter veranderingen als gevolg van de ontwikkeling van de ICT. ‘IBM is bezig met de ontwikkeling van “Deep Legal QA”-software, die juridische vragen kan herkennen en beantwoorden. Op dergelijke ontwikkelingen moeten wij inspelen. De kantoorbibliotheek en de fax volstaan niet meer.’

In Sluiters boze droom wordt serieus aan het bestaansrecht van de advocatuur geknaagd, terwijl de Ordebestuurders zich met andere onderwerpen bezighouden. Maar waarom wilde Sluiter zelf advocaat worden, als hij voorspelt dat de ‘laatste advocaat’ al dood is voordat hij goed en wel aan zijn loopbaan begint? ‘De advocatuur sluit goed aan bij mijn kwaliteiten en passie: opkomen voor tastbare belangen van ondernemingen en burgers.’

Sla om voor het essay

Een essay over de toekomst van de advocatuur

A Lawyers Carol

Graag deel ik een mystieke, louterende ervaring met u, die leidde tot mijn huidige opvattingen over de toekomst van de advocatuur.

Op een kerstnacht kreeg ik, behalve de copieuze gourmetschotel van mijn schoonouders, een bezoek van drie geesten te verwerken: de geest van de voorbije advocatuur, de geest van de huidige advocatuur en de geest van de toekomstige advocatuur. De eerste twee geesten maakten op mij geen verpletterende indruk. Professor Bannier, de geest van de voorbije advocatuur, vergastte mij op een minutieuze beschrijving van tweehonderd jaar advocatuur inclusief bronvermeldingen.

De geesten van de huidige advocatuur, de heren Docters van Leeuwen, Huydecoper en Kortmann wierpen simpelweg een drietal vuistdikke onderzoeksrapporten op mijn lits-jumeaux en vertrokken weer.

Om drie uur 's nachts stond een derde geest aan mijn bed. Ik meende in zijn rijzige gestalte de edele trekken van de algemeen deken van de Nederlandse Orde van Advocaten te ontdekken. Met zijn karakteristieke, kalmerende timbre baste hij door mijn slaapkamer dat één of andere essaywedstrijd over de toekomst van de advocatuur niet had geleid tot de gewenste zelfreflectie bij advocaten. Daarom bezocht hij in de avonden persoonlijk alle jonge advocaten om hen de toekomst van de advocatuur te tonen.

De geest toonde mij een grauw zaaltje in een uitvaartcentrum. Op een verhoging stond een goedkope doodskist. Op de achterste rij van een legertje bruine klapstoeltjes zaten vier mannen. Op gedempte toon voerden zij een gesprek waaruit ik opmaakte dat zij consultant, bedrijfsjurist, ICT-ondernemer en rechtsbijstandsverzekeraar waren.

‘Was die oude schrapper eigenlijk een goed advocaat?’

‘Geen idee,’ zei de rechtsbijstandsverzekeraar. ‘Uit dat plukje tuchtmaatregelen dat de Orde van Advocaten de laatste jaren tegen wil en dank ongeanonimiseerd publiceerde, kun je niets afleiden

over de advocaten die toevallig buiten schot blijven. Hij heeft een tijd lang onbehoorlijk veel verdiend, maar de laatste jaren waren zwaar.’

‘De eerste craquelures werden veroorzaakt door de bedrijven die genoeg kregen van zijn oncontroleerbare honorarium en gebrek aan gevoel met de praktijk,’ zei de bedrijfsjurist. ‘Ze lieten de bulk van het juridische werk doen door eigen juristen met verstand van de business en bedongen voor het overgebleven werk messcherpe “fixed fees”.’

‘Het hielp natuurlijk ook niet dat de consultancykantoren zich met de grote juridische projecten gingen bemoeien,’ grijnsde de ICT-ondernemer terwijl hij de consultant aantootte.

‘Het werd hoog tijd dat die enorme transacties van de rechtenstudentjes werden overgenomen door getrainde professionals met een managementopleiding,’ knipoogde de consultant. ‘Maar de nekslag kwam pas toen de particulier zich afkeerde van de advocatuur.’

De rechtsbijstandsverzekeraar glimlacht dromerig: ‘Ik heb champagne gedronken toen de kantonrechtsgrens onder druk van de publieke opinie werd verhoogd naar 100.000 euro.’

‘En tot overmaat van ramp introduceerde IBM vervolgens de “Deep QA legal-software”,’ zei de ICT-ondernemer.

‘Honderden internetbedrijfsjes boden ineens modellen en adviezen aan tegen afbraakprijzen.’

De bedrijfsjurist zuchtte: ‘En die oude schrapper bleef intussen stug memoranda op de fax zetten voor 400 euro per uur.’

Intussen begon de doodskist langzaam weg te zakken in de vloer. ‘Eigenlijk best een historisch moment,’ zei de rechtsbijstandsverzekeraar. ‘De laatste advocaat op het tableau, geschrappt wegens overlijden.’

Toen schrok ik wakker.

Nadat ik van de schrik was bekomen trok ik twee conclusies: (1) indien de advocatuur haar voorrechten en bestaansrecht wil behouden dan zal zij zich, in weerwil van een behoudende natuur, *ten minste* de beste eigenschappen van haar grootste concurrenten eigen moeten maken; en (2) ik moet voortaan wat rustiger aan doen met de rode wijn tijdens de kerstdagen.

Stephan Sluiter